

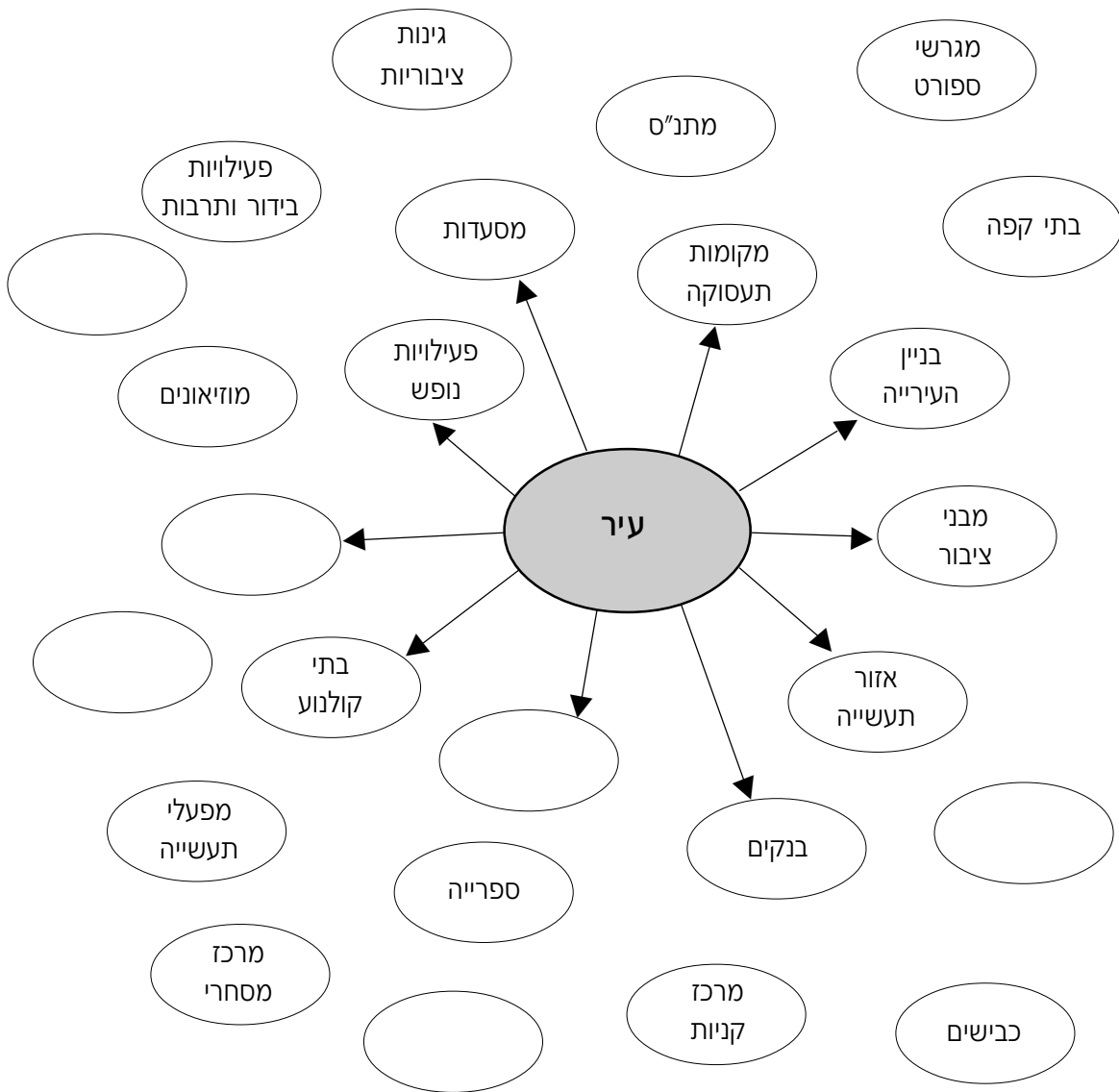
שם פרטי ושם משפחה: _____

כיתה: _____

פסיפס עירוני

חלק א: פסיפס¹ רעיונות על עיר

לפניכם עיגולים, שבתוכם מוצגים מושגים הקשורים לנושא עיר, ועיגולים ריקים. התבוננו בהם וענו על סעיף 1.

¹פסיפס - דבר המורכב ממספר רב של חלקים או של פרטים קטנים ומגוונים.

עיר: מתפזרת לטקסט

1.

א. בחרו מכל המושגים שבעמוד 1 מושגים אחדים, וצרו מהם **שתי** קבוצות נפרדות, של **שניים עד ארבעה** מושגים. כדי לסמן קבוצה שיצרתם, מתחו קו שיחבר את העיגולים שמכילים את המושגים שבחרתם. אם תרצו, תוכלו להוסיף מושגים משלכם בעיגולים הריקים, ולכלול אותם בקבוצות שיצרתם.

ב. בחרו אחת משתי הקבוצות שיצרתם. סמנו $\sqrt{\quad}$ גדול בתוך העיגולים השייכים לקבוצה. הסבירו בקצרה את הקשר בין המושגים. הקפידו על ניסוח ברור ותקין.

01 _____

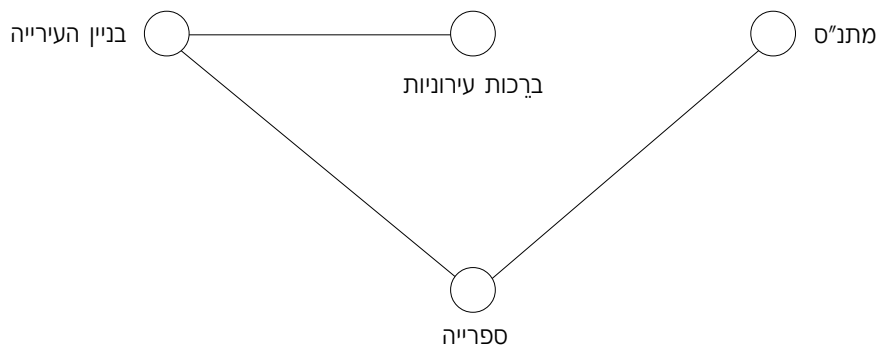

ג. אחד התלמידים הציע את הקבוצה הזאת:

02 _____

שימו לב שהוא כלל בקבוצה גם מושג משלו "בִּרְכּוֹת עירוניות"... מהו לדעתכם המכנה המשותף למושגים שבקבוצה הזו?

עיר: פסיפס של צירופי לשון

דף העיגולים התגלגל גם לידי המורה ללשון. היא הוסיפה מושגים משלה, ויצרה גם היא שתי קבוצות קטנות של מושגים. אבל הקריטריונים שלפיהם היא יצרה את הקבוצות היו לשוניים. התבוננו בקבוצות שהיא יצרה:

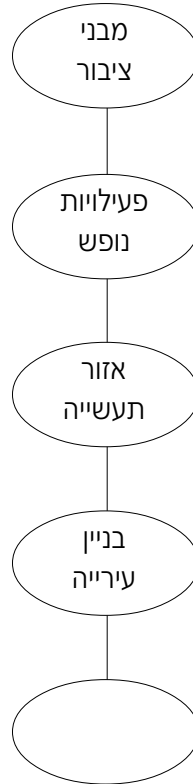
2.

03

קבוצה ב:

קבוצה א:

א. הסבירו מהו ההבדל הלשוני בין קבוצה א לקבוצה ב.

ב. השלימו את העיגולים הריקים במושגים מתאימים מתוך התפזורת שבעמוד 1.

חלק ב: עיר בהיבטים שונים

שימושי קרקע עירוניים

1. לפניכם טקסט שעוסק בנושא שימושי קרקע עירוניים. קראו אותו וענו על השאלה שלאחריו.

טקסט א

העיר היא פסיפס של שימושי קרקע שונים

חינוך, ספרייה ציבורית, מתנ"ס; פעילויות הנופש מתבצעות במגרשי הספורט, בפארקים, בגינות ציבוריות, בחוף הים, בבריכות עירוניות ובמועדוני ספורט. כדי לקיים את כל הפעילויות הללו משתמשים בשטחי הקרקע המצויים בעיר. השימושים השונים הנעשים בקרקע העירונית נקראים "שימושי קרקע עירוניים". ולמעשה העיר היא פסיפס של שימושי קרקע שונים, המכונה "מערך שימושי קרקע של העיר".

אמנם, לכל אזור בעיר יש אופי משלו, אך ברוב האזורים יש עירוב של שימושי קרקע. כלומר, יש בהם יותר מסוג אחד של מבנים עירוניים, ומתרחשת בהם יותר מפעילות אחת.

לדוגמה, מערך שימושי קרקע באזור תעשייה עשוי לכלול גם מבנים מסוגים אחרים, כגון חנויות ומרכז מסחרי, כבישים, סניפי בנקים ודואר. בכך הוא משמש לא רק לתעשייה אלא גם למסחר, לשירותים ולתחבורה ציבורית.

הקרקע העירונית משמשת לצרכים רבים: למגורים, לעבודה, למסחר, לקניות, לבילוי, לבידור, לנופש, לספורט ועוד. המרחב העירוני (העיר) הוא מקום שוקק פעילויות. פעילויות אלה, שהן רבות ומגוונות, אינן מרוכזות במקום אחד, אלא מתבצעות באזורים שונים המצויים במרחב העירוני. וכך, יש בעיר אזורים ובהם מרוכזים בתי מגורים שונים ומבני ציבור; יש אזורים שבהם מרוכזים מקומות תעסוקה שונים, יש אזורים שבהם מרוכזים מרבית מפעלי התעשייה, ויש אזורים שבהם מרוכזים בנקים וחברות כלכליות.

הנה כמה דוגמאות לפעילויות שונות ולאתרי ההתרחשות שלהן בעיר: המסחר והקניות מתבצעים בחנויות, בקניונים ובשווקים; הבילוי - בבתי קפה, במסעדות, על חוף הים ובפארקים; פעילויות הבידור והתרבות מתבצעות במוזיאונים, בתיאטראות, בבתי קולנוע, ובאולמות; שירותים עירוניים ניתנים במבנים ציבוריים שונים כמו בניין העירייה, מוסדות

² רפ אסתר ושלונג-צביאלי איריס (1998). יישובים במרחב, עמ' 110. © כל הזכויות שמורות למרכז לטכנולוגיה חינוכית.

השאלה

חברת בנייה משווקת אתר מגורים באחת הערים בארץ. לפניכם רשימת שאלות ששאלו אנשים המתעניינים באפשרות לגור שם. עיינו בהן וסמנו בצד השאלות הנוגעות לשימושי הקרקע העירוניים המתוכננים באתר. סמנו בצד השאלות הנוגעות לעניינים אחרים.

1. איפה יעבור כאן הכביש הראשי?
2. איזו אוכלוסייה עומדת לגור כאן: דתיים? חילונים? מבוגרים? זוגות צעירים? עולים חדשים?
3. האם מתכננים להקים פה מתנ"ס?
4. האם מתוכנן שביל לרוכבי אופניים?
5. מה גובה הארנונה (מס שהרשות המקומית גובה מתושביה) כאן?
6. האם מתכננים לשנות את הייעוד של הפרדס הגובל בשכונה?
7. באילו מקומות נוספים בנתה החברה שלכם?
8. האם ייבנה כאן מרכז מסחרי?
9. באיזו תדירות פועלת כאן התחבורה הציבורית לתל-אביב?
10. תוך כמה זמן תושלם הבנייה של כל האתר הזה?
11. האם יהיה כאן גם בית-ספר תיכון?

אם בשאלות מסוימות אתם מתקשים להחליט מהו הנושא שבו הן נוגעות (שימושי קרקע עירוניים, או עניינים אחרים), כתבו את ההתלבטות שלכם כאן:

גורמי המשיכה של העיר

2. טקסט ב שלפניכם עוסק בגורמי המשיכה של העיר. קראו אותו וענו על סעיפים א-ג שלאחריו.

טקסט ב

המקום שבו הכי ארצה לחיות / ירון פריד

מה הופך עיר למקום שכדאי לחיות בו? לפחות עשרה בתי קולנוע, עשרים תיאטראות, לפחות בית אופרה אחד, מכבסה שפתוחה גם בלילה, חנות ספרים שאינה נסגרת לפני חצות, בתי קפה, פאבים ומסעדות שאינם ננעלים לעולם, סופרמרקט שאפשר למצוא בו 74 סוגי תה וכרובית טרייה או עוגת גבינה או משהו לנדודי שינה לפני הזריחה, ושירות שליחים בלי הפסקה, כדי שיביאו לי הביתה כל מה שאתעצל ללכת לקנות בעצמי, ומוניות ורכבות נון-סטופ, שתמיד יהיה אפשר לברוח, כשמתחשק. זה צריך להיות מקום שלא אכיר בו את כל התושבים, שלא אכיר את רובם, שלא אכיר אף אחד; שכל הזמן יפתיעו אותי, וכולם ייראו לי כל יום חדשים ורעננים ומלאי הבטחה ופוטנציאל; וגם קצת מסתורין. כן, מה רע בקצת מסתורין? שאכיר את המקום הזה בעל-פה, אבל תמיד אגלה בו עוד ועוד פינות נשכחות וסמטאות עלומות, או סתם רחובות שייראו לי פתאום שונים לגמרי, מקום שאשמח ואף אתנדב ללכת בו לאיבוד לפעמים.

מתוך כתבה שהתפרסמה במסע אחר, כתב עת העוסק באתרים, בתרבויות ובאנשים בעולם.³

א. מהכללה לפירוט

ירון פריד שואל בכתבה: "מה הופך עיר למקום שכדאי לחיות בו?". אפשר להשיב על שאלתו בשתי צורות: ברשימת הכללות וברשימה מפורטת. לפניכם חמש הכללות. פרטו אותן על-פי הטקסט.

תחבורה – מוניות ורכבות נון-סטופ (שורה 5)

תרבות –

פרטיות –

מסתורין –

חיי לילה –

05 _____

³ ירון פריד (1997). "המקום שבו הכי ארצה לחיות", מסע אחר, גיליון 75 (דצמבר), עמ' 123. © מסע אחר.

ב. פעילויות במרחב העירוני

06 _____

טקסט א מציין שהמרחב העירוני (העיר) הוא מקום שוקק פעילויות מסוגים שונים: מסחר, קניות, בילוי, בידור, תרבות, שירותים עירוניים ופעילויות נופש.
טקסט ב מתמקד רק בחלק מצומצם מתוך סוגי הפעילויות הללו. אילו סוגי פעילות טקסט ב מדגיש במיוחד?

ג. עניין של סגנון

07 _____

שני הטקסטים דנים בעיר, כל אחד בסגנונו.
מה הופך את טקסט א לטקסט לימודי? ציינו **לפחות שתי תכונות** האופייניות לטקסט לימודי, שמצאתם בו.
מה הופך את טקסט ב לטקסט אישי? ציינו **לפחות שתי תכונות** האופייניות לטקסט אישי, שמצאתם בו.
